

Novela zákona o obalech

Povinné zálohování nápojových obalů

Štěpán Jakl

odbor cirkulární ekonomiky a odpadů

Ministerstvo životního prostředí

Den malých obcí, Olomouc, 26. 3. 2024

Ministerstvo životního prostředí

Aktuální stav projednávání legislativy:

- 16. května 2023 představeny teze k nastavení zálohového systému na PET lahve a plechovky.
- 7. listopadu 2023 představeny bližší parametry zálohového systému a dopady na obce.
- 4. prosince 2023 návrh rozeslán do meziresortního připomínkového řízení.
- 8. ledna 2024 konec meziresortního připomínkového řízení.
- Předložení na vládu – polovina roku 2024.
- Účinnost novely zákona o obalech od 1. 1. 2025.

Příprava

- Rozsáhlá dlouhodobá diskuse – nejedná se o náhlý krok.
- Programové prohlášení vlády.
- Pracovní skupiny k přípravě zavedení zálohového systému – nápojový průmysl, obchodníci, HK ČR, SP ČR, SMO ČR a SMS ČR.

Předložené legislativní úpravy:

- **Novela zákona o obalech.**
- **Novela zákona o odpadech.**
- **Novela zákona o ochraně spotřebitele.**

Novela zákona o obalech – Principy legislativní úpravy v oblasti povinného zálohování:

- **Nastavení ambiciózních cílů pro zálohový systém (91,5% pro plastové nápojové lahve/ 90% kovové plechovky) – dosažení cílů požadovaných evropskou legislativou (sběr plastových nápojových lahví a plechovek, obsah recyklátu v plastových nápojových lahví).**
- **Komfort pro zákazníky – hustá sběrná síť a zapojení on-line prodejců.**
- **Nastavení funkčního systému v podmínkách ČR. Nenarušení stávajícího systému nakládání s komunálními odpady v ČR.**
- **Jeden operátor.**
- **Zohlednění požadavků obcí.**
- **Zahrnutí dalších komodit do principu rozšířené odpovědnosti výrobců (letáky).**
- **Spuštění systému 1. 1. 2026.**

Zálohované obaly:

- Plastové nápojové lahve (PET)
 - 0,1 – 3 litry
 - všechny nealkoholické nápoje v plastových nápojových lahvích s výjimkou mléka a mléčných nápojů a alkoholické nápoje do 15 % alkoholu v plastových nápojových lahvích
 - cca 1,8 mld. ks/rok = cca 47 000 t/rok (2022)
- Kovové nápojové nádoby/plechovky
 - 0,1 – 3 litry
 - všechny nealkoholické nápoje v kovových nápojových nádobách/plechovkách a alkoholické nápoje s obsahem do 15 % alkoholu v kovových nápojových nádobách/plechovkách
 - cca 0,8 mld. ks/rok = cca 15 000 t/rok (2022)

Sběrná síť:

- **POVINNÁ SBĚRNÁ MÍSTA**
 - prodejny potravin a nápojů nad 50 m² (cca 8 500 míst)
 - čerpací stanice nad 50 m² (cca 2 300 míst)
 - on-line prodej (nevytváří fyzické sběrné místo, odebírá množství odpovídající obvyklé objednávce)
- **DOBROVOLNĚ**
 - prodejny pod 50 m² (cca 5 500 subjektů)
 - ostatní potenciální sběrná místa
- **DOBROVOLNĚ**
 - Obec nad 300 obyvatel bez povinně zapojené provozovny může požádat operátora o zřízení sběrného místa - operátor je povinen sběrné místo zřídit.

Záloha:

- **Jednotná pro všechny druhy zálohovaných jednorázových obalů.**
- **Zobrazovaná a účtována odděleně od ceny produktu.**
- **Spotřebiteli vrácena v plné výši při vrácení prázdného obalu (bez vazby na nákup dalšího zboží).**
- **Minimální výše stanovena prováděcím předpisem: 4 Kč (operátor může stanovit vyšší zálohu).**
- **Při změně zálohy musí operátor povinné subjekty i spotřebitele předem informovat .**

Operátor:

- **Jeden operátor.**
- **Organizace založená výrobci a prodejci zálohovaných obalů.**
- **Operátora bude autorizovat Ministerstvo životního prostředí.**
- **Operátor bude mít za povinnost vytvořit, spravovat, koordinovat a financovat celý zálohový systém včetně zajištění plnění stanovených cílů.**
- **Operátor bude mít zakázáno budovat vlastní odpadovou infrastrukturu.**
- **Operátor bude mít na starosti rovněž osvětu a zajištění informací pro spotřebitele.**
- **Financování: poplatky od výrobců, výnosy z prodeje vysbíraného obalového odpadu, nevrácené zálohy.**

Zavedený zálohový systém Plánují zavedení Zvažují zavedení

 ŠVÉDSKO od roku 1984	 ISLAND od roku 1989	 FINSKO od roku 1996
 NORSKO od roku 1999	 DÁNSKO od roku 2002	 NĚMECKO od roku 2003
 ESTONSKO od roku 2005	 NIZOZEMSKO od roku 2005	 CHORVATSKO od roku 2006
 LITVA od roku 2016	 SLOVENSKO od roku 2022	 LOTYŠSKO od roku 2022
 MALTA od roku 2022	 RUMUNSKO od roku 2023	 MAĎARSKO od roku 2024
 IRSKO od roku 2024		

Zavedený zálohový systém Plánují zavedení Zvažují zavedení

 BĚLORUSKO od roku 2022	 SKOTSKO od roku 2024	 PORTUGALSKO od roku 2023
 TURECKO od roku 2024	 WALES od roku 2025	 ANGLIE od roku 2025
 POLSKO od roku 2025	 RAKOUSKO od roku 2025	 ŘECKO od roku 2024
 KYPR od roku 2025	 SRBSKO od roku 2025	 SEVERNÍ IRSKO od roku 2025

Novela zákona o obalech:

- Reklamní leták
- Vymezení reklamního letáku.
- Stanovení povinností jako pro obaly.
- Požadavek obcí.

- Nápojové kartony
- Vymezení nápojového kartonu.
- MŽP navrhlo povinné specifické cíle sběru a recyklace pro nápojové kartony.

Novela zákona o odpadech:

- Úprava cílů třídění pro obce
 - Snížení třídících cílů obcí odpovídající předpokládanému množství obalových odpadů (plastových nápojových lahví a kovových plechovek), které budou řešeny prostřednictvím zálohového systému.
 - Požadavek obcí v souvislosti se zaváděním zálohování.
- Multikomoditní sběr
 - Rozšíření možností multikomoditního sběru tříděných složek komunálních odpadů v obcích.
 - Doplnění: Papír, nápojový karton, kompozitní karton.

Pozitivní dopady zálohování pro obce:

1. Zahrnutí reklamních letáků do povinnosti rozšířené odpovědnosti výrobců a povinnosti podílet se na nákladech spojených s nakládáním s odpady z těchto letáků .

Množství letáků ročně v ČR – cca 4 000 000 000 kusů (to odpovídá cca 20 000 t odpadů z těchto letáků). Pozitivní dopad byl kalkulován na cca 20 Kč na občana.

2. Transfer nevyplacených záloh v rozsahu max. 15 %

Nevyplacené zálohy reprezentují obaly, které nebyl vráceny v rámci zákonem stanovených míst, ale byly odloženy mimo tato sběrná místa. Tím, že se odloží jinde, generují náklady obcím na obsluhu. Dle vypočítaných dopadů jak společnosti CETA i EKO-KOM, byl navržen model transferu 15 %, který bude směřován na jednoho občana. Například obec o 700 obyvatelích získá za nevyplacené zálohy 21 000 Kč.

3. Optimalizace svozu

S ohledem na předpoklad, že po zavedení zálohového systému dojde k přesunu zásadní většiny zálohovaných komodit do nového systému, lze se zabývat i možnostmi optimalizace svozu/sběrné sítě pro dotčené komodity z hlediska četnosti , i z hlediska rozsahu.

Kalkulačka pro výpočet finančních dopadů novely zákona o obalech pro jednotlivé obce

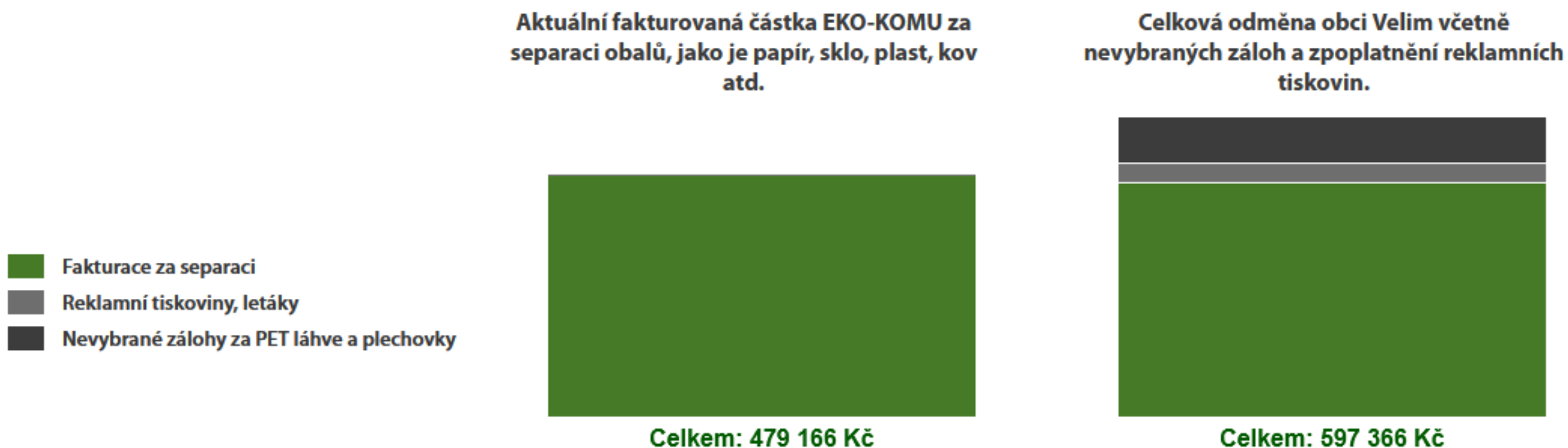
Velim

Velim

 2 268 obyvatel

Středočeský kraj

Po zavedení zálohového systému se mimo jiné zvýší příjem obcí. Aktuálně má každá obec či město příjem od EKO-KOMU za separaci obalů, k této částce se už od prvního roku zavedení zálohového systému přidá ještě částka za nevybrané zálohy (tedy např. ze PET lahve, které skončí ve žlutých kontejnerech) a částka za reklamní tiskoviny (např. letáky obchodních řetězců, za které nově budou platit jejich výrobci). S postupným nabíháním zálohového systému a zvyšující se mírou účinnosti se příjem pro obce bude měnit, vždy ale bude příjem obce vyšší, než kdyby se zálohový systém vůbec nezavedl.

Model příjmu obcí před a po zavedení povinného zálohového systému

Sloupce v grafu ilustrují, jak na tom vaše obec bude při deklarované míře účinnosti zálohového systému. Tzn. pokud systém bude sbírat 87 % obalů, kalkulačka ukazuje, kolik finančních prostředků vaše obec získá.

	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok
Účinnost zálohového systému	72%	82%	87%	91,5%
* Platba za nevybrané zálohy	94 349 Kč	60 653 Kč	43 805 Kč	28 642 Kč
** Celkový příjem	597 366 Kč	563 670 Kč	546 822 Kč	531 659 Kč
*** % vyjádření navýšení odměn	+ 28%	+ 21%	+ 17%	+ 14%

* Platba za nevrácené zálohy, ukazuje, kolik vám bude operátor platit po zavedení zálohového systému. Platba je vypočítána tak, že celkový počet nevrácených záloh se dělí počtem obyvatel ČR a toto číslo se pak násobí počtem obyvatel ve vaší obci.

DŮLEŽITÉ INFORMACE K ZÁLOHOVÁNÍ

- Zálohování - <https://www.mzp.cz/cz/zalohovani>
- Otázky a odpovědi - [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zalohovani/\\$FILE/OK-otazky_a_odpovedi_k_zalohovani-20231114.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zalohovani/$FILE/OK-otazky_a_odpovedi_k_zalohovani-20231114.pdf)
- Kalkulačka pro obce - https://www.mzp.cz/cz/kalkulacka_obce

Děkuji za pozornost